

Alte Drucke

**DE NOTHIS || SPVRIISQVE FILIIS.|| LIBER SINGVLARIS ||
Gabrielis Palaeoti, S. Romanae Ecclesiae || Cardinalis, ac
Bononiensis || Iurisconsulti.|| IN ...**

Paleotti, Gabriele

Frankfurt/Main, 1574/(1573)

VD16 ZV 26219

CAP. XXI.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149688

AN QVIS SE FILIVM

certi patris verè possit
probare.

- 1 *Pater cur nemo certus videatur.*
- 2 *Præsumptiones legum, an veræ, probationes.*
- 3 *Quando aliquid probatum dicatur.*
- 4 *Veri filij.*
- 5 *Facta quomodo probentur.*
- 6 *Cur filius non vera probatione, sed conjecturis potius demonstretur.*
- 7 *An quis sit casus, ubi quis se filium verè & certè probet.*
- 8 *Probatio per indirectum.*
- 9 *Triplex filiorum probatio.*
- 10 *Exemplum argutum, quo uxor filium mariti esse ostendit.*

CAP. XXI.

Conclusimus quemlibet in dubio legitime natum existimari, sed id nunc quæri potest, an quis se ex certo patre genitum verè queat probare. Quamuis enim communis ea sit omnium opinio, ut veræ probationi hoc casu locus non sit, a non nega-

a l. Lucius,
de cond. & de
monst. glo. c.
Michael. de
fil. presbyt.
Marf. rub. de
probat. nu. 9.

negarim tamen & contrarias partes nonnullis sat probabilibus defendi argumentis posse.

Ac quidem qui aiunt, in his certam non dari probationem, ea potissimum mouetur ratione, quod nemo de his rebus oculata, ut aiunt, fide vnquam potest attestari, cum nec is qui se patrem dicit, verum eum a se filium genitum possit affirmare. Quis enim de vxore sua tantum sibi audeat polliceri, ut eam nullos alios interim expectam viros re ipsa valeat asseuerare? Possumus quidem multa conijcere, & sat verisimiliter nobis persuadere, eam coniugij fidem nunquam violasse, sed hæc præsumptio est magis quam certa vlla & liquida probatio. Sic Ouid.

Sed tamen aut ex me conceperat, aut ego credo,

Est mihi profecto sepe quod esse potest.

Et Telesma. apud Hom.

Μήτηρ μιν τ' ἐμὲ φησὶ τὸν ἐμὴν
ἀνδρ' ἐγώ γε,
οὐκ οἶδα, οὐ γὰρ πᾶσι τοῖς γένεσσι
τοῖς ἀνδράσι.

Ex illo natum mater me dicit, at ipse

Nescio, nam certum quis possit scire parentem?

Hinc videmus, in Iure quoties de huius-

modi negotijs oritur controuersia, ad
 præsumptiones quasdam tantum recur-
 ri, & quibusdam indicijs ac coniecturis
 omnem semper causam diffiniri, *a* nec
 vspiam reperies filiorum natales ratione
 patris adeò liquidò & apertè probari, vt
 ceteræ res solent. Dixit quidem Decius,
b coniecturas has, si legitimæ sint, veræ
 probationis instar esse, nec minùs quic-
 quam ac iustas probationes in his nego-
 cijs prodesse, cum ius eas, vt liquidissima
 admittat documenta, *c* sed tamen fate-
 tur & ipse, non esse has veras probatio-
 nes, cum illarum vice fungi dicat. Con-
 trà autem multa mihi occurrunt, quæ ca-
 teri non attingunt: Primò quod lib. 4. ad
 edictum Paulus retulit, *d* matrem sem-
 per licet vulgò conceperit, certam esse, pa-
 trem verò tunc tantum, cum nuptiæ in-
 tercesserint. Sed si certus est hoc casu pa-
 ter, cur nos eum probari posse negamus,
 cum immò ea quæ certa sunt, nulla ferè
 indigeant probatione? Deinde vbi con-
 tracto matrimonio filius vicinis scienti-
 bus, domi natus est, nequit is ampliùs à
 parentibus vt alienus recusari, *e* num
 igitur sat necessaria hæc est, quo ad patrè
 probatio, cum eum vt filium agnoscere
 cogatur? *f* Namq; si tunc res plenè proba-
 3 ta dicitur, vbi eam iudici fidem facimus,
 qua

a c. literis. c.
 illud, de præ-
 sumpt. c. per-
 tuas, de pro-
 bat. l. filijs.
 de his qui
 fui.

b In Rub. de
 proba. nu. 24

c l. indicia.
 C. de rei ven-
 di. l. licet Im-
 per. de leg. 1.

d l. quia sem-
 per. de in ius
 voc.

e l. filium, v-
 bi Bart. de his
 qui sui.

f l. 1. §. si quis
 de Carb. edi.

qua is in sententiam nostram adducatur, remq; ira se habere diffiniat, *a* quid hic dicemus, ubi & pater ipse, nedum iudex eum ex se filium non potest non fateri? Accedit & ipsa probationis diffinitio, quæ dicitur rei dubiæ per legitimos modos facta declaratio. *b* Iam ergo cum quis ijs usus erit argumentis, quæ à legibus passim, in hac materia recipiuntur, *c* verè dum nihil erit, quin is re ipsa se filiū probauerit, ex quo receptos à iure adhibuit *4* modos. Quid plura? An non leges sæpè verum filium appellant? *d* & de veritate quærendum sitne filius? *e* & in ea veritati locum fore? *f* quæ planè eo vocabulo tam frequenter non vterentur, nisi propriè & verè hoc ipsum doceri posset, ut etiam Decius adnotasse visus est. *g*

Ecce ex his quàm dubia quæstio, quot hincinderationes. Ego tamen veritatem ipsam reiectis subtilitatibus amplector, in eamq; transeo sententiam, quæ & receptior est, & proculdubio verior, ut coniecturis tantum filiorum natales, quo ad *5* patrem, dignoscantur. Mouet me id vnum, quòd facta ira demùm verè probari dicuntur, eaq; illorum certa dicitur scièntia, ubi quis de ijs certo aliquo & propriò sensu attestetur, illi rei apto, de qua dubitetur. *h* Sed filiorum procreatio in certum

a Bart. l. admonendi, de iureiu. nu. 15.

b Abb. rubr. de probat.

c d. l. filium. l. si vicinis. c. pertuas. c. illud. supra alleg.

d l. i. §. pœna. de lib. agnos. *e* l. pe. de his qui sui sunt. *f* l. si. de probat.

g in Rubr. de proba. nu. 28.

h l. testiu, c. Gl. C. de testi. & Bart. l. admonendi, nu. 18.

hominis sensum cadere non potest, cum nemo testificari queat talem ab eo genitū aut conceptum fuisse, vt vulgò patet, ergo nec propriè hæc vnquam dicetur probatio. Fateor *a* quidem multa esse legum argumenta in demonstrando aliquo filio, quibus necessariò stare cogimur. *b* Sed hæc multum distant à iusta probatione, lex etenim animaduertēs secretissimum esse hoc mulieris cum viro negociū, quod à nemine certo sensu percipi posset nonnullos constituit modos, quibus hærendum esset, vbi de alicuius natalibus esset disceptatio, alioquin incertus semper fuisset filiorum status ambiguæque quo ad patrem quouis tempore soboles. Hæc igitur sunt quædam legum adminicula, ad quæ necessariò confugimus, eo quod res aliter à nobis verè deprehendi nequit. Quin ex hoc constat, propriè hoc ipsum haud probari posse, siquidem probatio à nobis, id est, sensu nostro, sumi solet, hic verò vtimur nos tantum præsidij legum, quæ ita in hac re veluti in subsidiū decreta fuerunt. Propterea nec mirū est, si quandoq; legimus, certum patrē, & verum filium in iure appellari, *c* quoniam lex voluit, vt ijs præcedentibus indicijs ac coniecturis, ille pater, hic certus filius haberetur, sicuti & multis alijs casib. contingit,

a Responso
ad contraria.

b d. l. filium.
cum simil.

c d. l. quia
semper. & d. l.
i. s. pœna, de
li. agn.

ringit, vbi rem ita se habere, cogimur cō-
fiteri, non quòd id verè probatum sit, sed
quia ita lex coniicit, superq; ea coniectura
quid statuit, quæ præsumptio Iuris & de
Iure dicitur. *a* Fortè & id dici posset fi-
lios quidem ipsos veros propriè appella-
ri, quamuis eorum probatio ficta, aut cō-
iecturalis tantùm extiterit, quemadmo-
dum constitutum fictam traditionem di-
cimus, ex qua tamè ferè transfertur pos-
sessio. *b* Sed vtcunque id sit, satis credo
demonstratum, in filiis hanc veram pro-
bationem non dari, quòd id negotium ab
omnium testium sensu longè remotū sit,
ex præsumptionibus tamen & indicijs
quibusdam diffiniri, quæ lex summa ra-
tione introduxit, ne filiorū status semper
in incerto esset, propterea; his plurimū
tribuit, non secus ac veræ & iustæ proba-
7 tioni. Occurrit nunc tamen casus, in quo
certa probatio videtur posse afferri, cuius
& meminit Bar. quodā in loco. *c* Si enim
intacta puella aliqua in carcerem, arcem,
aut similē quempia munitum locū cum
viro cōiecta fuerit, circumq; posita custo-
diā & vigiliā, ne cui ad eā aditus pateret,
ipsaq; dein post anni spatiū dum antro illo
inclusa est, partū ediderit. Quid hoc loco
dubiū faciet, quin filius ab eo genitus sit,
quem vnicum illa virum nouit, cum quo
sole

a Gl. fin. l. fi-
ne possid. C.
de proba. Al-
ciat. 2. par.
præsum. nu. 4

b l. certè. §. i.
de precar. A-
lex. l. quod
meo. de acq.
pos.

c Bart. l. i. C.
quorum bon.

solo rem habuit? Sed & hîc fortasse aërei quidam Dæmones suspecti esse possent, prout de Danaë, & imbre aureo veteres Poëtæ fabulati sunt, fortè & magica quædam præstigia, quorum vi, clausas etiam obseratasq; valuas nōnulli furtim ingressi, cū à nemine conspici possent, nuncq; pueros fascinasse, nunc cum alienis vxoribus congressi esse traduntur, si tamē his fides adhibenda est. Planè & hoc casu non video, quomodo hæc adeò certa sumatur probatio, siquidem testes de eo tantū fidentem facient, neminem intra id tempus eò ingressum esse, ex qua re sequetur id quidem necessariò eum esse filij parētem, qui cum puella moratus est. Sed tamen hæc ipsa probatio non principaliter natalium causam respicit, nihil enim illi de coitu, nihil de conceptione attestantur, sed potiùs quibusdam rebus extrinsecus, & per obliquum id docent. Ita vt & hinc animaduertas, rem ipsam, & quod principaliter agitur, nūquam verè probari posse. Traditum igitur est, *a* filiorum probationem triplicem esse, aliam necessariā, vt quo ad matrem, aliam probabilem, vt quo ad patrem, cū quis domi vicinis scientibus natus est, aliam coniecturalē, quæ ex alijs atque alijs elicitur præsumptionibus, quas modò persequemur. Sed antè

a Bald. l. r.
qui. accusa.
non poss. nu.
52.

antè libet referre exemplum quoddam non illepidū, callidæ mulieris, quæ cum ex adultero filium concepisset, fictamen maritū verbis elusit, vt ipsemet confessus fuerit, filium suum esse. Huic cum vxoris pudicitia valdè esset suspecta, natusq; ex ea domi esset infans, elegati satis facie, anxius ob hanc rem, multumq; animo quotidie sollicitus, libenter, inquit, dimidia omnium bonorum meorum parte cederem, si mihi ita certò constare posset, filium hunc meum esse, vt tibi constar esse tuum. Adhæc nihil perterrita mulier, facile ait, ego te huius voti tui compotem reddam, si mihi vel munusculū aliquod offeras, nedum rerum tuarum partem dimidiam. Cumq; maritus, quomodo hoc vnquam efficies, respōdisset. Tum vxor, conuocatis amicis, & certa sponsione interposita, natum vni⁹ extulit, & éstne, inquit, hic verè meus? Cumq; vir annuisset, illa brachijs portentis ei puerum porrexit, & accipe, ait, dono cum tibi. Jam absque dubio tuus est, non alienus. Risu astātium oborto, vxoris astu, vir omnium sententijs condemnatus est.

QVIBVS EX CONIECTV-
ris, quis filius alicuius præ-
sumatur.

I Qua-

- 1 Quatuor coniecturae principales ad probandum aliquem esse filium.
- 2 Practica in probanda filiatione.
- 3 Natus domi ex viro & uxore, filius praesumitur.
- 4 Educatus tractatusq; ut filius, est in possessione filiationis.
- 5 Petens hereditatem ut filius, quid probare debeat.
- 6 Quando in petitorijs sola possessio non sufficiat.
- 7 Ex tractatione paterna acquiritur filio ius proprietatis & possessionis.
- 8 An sufficiat unicus actus.
- 9 Quasi possessio filiorum, tam mortuo, quam vivente patre acquiritur.

CAP. XXII.

a Guil. Ben.
c. Raynutius.
3. par. ver que
filium. Paris.
conf. 10. 13. in
2. Ruin conf.
52. 53. in 5. Go-
zad. conf. 12.
13. & alij in-
fra.

V M ergo filij non certis
attestationibus, sed præ-
sumptionibus tantū pro-
bari soleant, tractandū no-
bis nunc est, quænam illæ
sint, unde hoc possumus colligere, & filio-
rum causam adiuuare. Quæ res latè
sanè patet. a Sed sciendum est, quatuor
præcipuè in Iure tradi coniecturas, qua-
rum alijs utimur ad ius ipsum proprie-
tatis